Slovenija in projekti Nature 2000

MirNa: 3 milijone evrov za alpska območja Natura 2000

Projekt MirNa bo z 3,02 milijona evrov do konca leta 2029 prispeval k izboljšanju stanja vrst in habitatov na 361 hektarjih območij Nature 2000. Med ciljnimi vrstami so divji petelin, gozdni jereb, triprsti detel, navadni koščak in repaljščica, med habitati pa barjanski gozdovi, gorski ekstenzivno gojeni travniki ter obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja. Projekt izvajajo ZRSVN, Zavod za gozdove Slovenije in Planinsko društvo Radovljica.

Evropska sredstva za krepitev biotske raznovrstnosti v Triglavskem narodnem parku

Projekt VrH Julijcev 2, namenjen izboljšanju stanja vrst in habitatov na območjih Nature 2000 v Triglavskem narodnem parku, bo prejel dobrih 1,5 milijona evrov evropskih sredstev. Z ukrepi bodo izboljšali stanje sedmih ogroženih živalskih vrst in šestih pomembnih habitatov. Projekt, vreden skoraj 3,8 milijona evrov, izvajajo Javni zavod Triglavski narodni park, DOPPS, KGZS – Zavod Kranj in Zavod za gozdove Slovenije.

Javni poziv za odkup naravovarstvenih pomembnih kmetijskih zemljišč

V projektu REVITA 2 je objavljen javni poziv za odkup naravovarstveno pomembnih kmetijskih zemljišč na območju Notranjskega regijskega parka. Namen odkupa je ohranjanje in izboljšanje stanja življenjskih prostorov ter habitatov vrst, ki so pomembni za biotsko raznovrstnost. Lastniki zemljišč lahko ponudbe oddajo v skladu s pogoji javnega poziva.

LIFE FOR SEEDS: obnova grbinastih travnikov in ohranjanje travniških rastlin

Partnerji projekta LIFE FOR SEEDS so ob zaključnem obisku projektne svetovalke in nadzornika predstavili dosežene rezultate ter si ogledali obnovljena grbinasta travnika v Zgornji Radovni. Na terenu so spoznali tudi opremo za čiščenje, sušenje in shranjevanje semen ter krtačni stroj za žetev semenskih mešanic. Srečanje je bilo namenjeno pregledu izvedenih aktivnosti in predstavitvi rezultatov projekta, ki se zaključuje konec leta 2026.

ŽivoLjuB: obnova habitatov in varstvo ogroženih vrst na Ljubljanskem barju

Na Ljubljanskem barju se je začel projekt ŽivoLjuB, v okviru katerega bodo do leta 2029 na skoraj 294 hektarih obnavljali travniške, barjanske in vodne habitate ter izboljševali življenjske prostore 14 ogroženih vrst. Med ukrepi so prilagojena košnja, odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlin, vzpostavljanje habitatov za ogrožene vrste ter obnova vodnih objektov v Naravnem rezervatu Ribniki v dolini Drage. Projekt vključuje tudi obnovo Koščeve učne poti in nadgradnjo Poti med jelšami.

Dan biosfernega območja Mura ob peti obletnici razglasitve »Evropske Amazonke«

Dan biosfernega območja Mura je 12. septembra povezal lokalne skupnosti, strokovne institucije in prebivalce ob peti obletnici razglasitve biosfernega območja. Dogodek je predstavil naravno in kulturno dediščino območja. Ob jubileju so poudarili pomen sodelovanja pri ohranjanju Mure in njene biotske raznovrstnosti.

O pomenu vodnih habitatov Slovenske Istre tudi z novima informacijskima tablama

Ob Dragonji in pri kalu v Kolombarju sta bili postavljeni informacijski tabli o pomenu vodnih in obvodnih habitatov za biotsko raznovrstnost Slovenske Istre. Kali so pomemben življenjski prostor številnih vrst, med drugim velikega pupka. Z novima tablama Zavod RS za varstvo narave obiskovalce ozavešča o pomenu ohranjanja vodnih habitatov.

Odstranjevanje invazivk za ohranjanje narave

V letu 2026 so po Sloveniji potekale številne akcije odstranjevanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, tudi na zavarovanih območjih in območjih Nature 2000. Odstranjevali so med drugim žlezavo nedotiko, zlato rozgo, sirsko svilnico in navadno

amorfo. Z odstranjevanjem invazivk preprečujejo njihovo širjenje ter varujejo domorodne rastlinske in živalske vrste ter njihove habitate.

Čistejša Jama na Gradcu za varnejše kraško podzemlje

Na Gradcu nad Sočergo so izvedli čiščenje Jame na Gradcu, naravne vrednote državnega pomena in dela kraškega podzemlja na območju Nature 2000 Kras. Iz jame so odstranili različne odpadke, med njimi tudi neeksplodirana ubojna sredstva, ter tako zmanjšali tveganje za onesnaženje podzemne vode. Akcija je prispevala k varovanju kraškega podzemlja, ki je pomemben življenjski prostor specializiranih podzemnih organizmov.

Predstavitev krtačnega stroja in srečanje z vaščani Lipsenja

V Lipsenju so vaščanom predstavili krtačni stroj, namenjen obnovi travniških habitatov na območju Cerkniškega jezera. Stroj omogoča odstranjevanje neželene vegetacije in pripravo površin za obnovo vrstno bogatih travnikov, pomembnih za biotsko raznovrstnost. Srečanje je potekalo v okviru projektov LIFE TRŠCA, LIFE FOR SEEDS in LIFE OrnamentalIAS.

LIFE TRŠCA: Preučevanje vitalnosti trstišč na terenu v letu 2026

Na območju Nature 2000 Cerkniško jezero raziskovalci Biotehniške fakultete v sklopu projekta LIFE TRŠCA že tretje leto spremljajo stanje in vitalnost trstišč ter popisujejo vegetacijo. Spremljanje istih vzorčnih ploskev omogoča primerjavo sprememb v vegetaciji in vpliva različnih režimov košnje. Zbrani podatki bodo pomagali pri načrtovanju ukrepov za ohranjanje trstišč.

Glive – nepogrešljiv del gozdnih ekosistemov

Več kot dve tretjini območij Nature 2000 v Sloveniji je v gozdovih, pomemben del gozdnih ekosistemov pa predstavljajo tudi glive. Na Zavodu za gozdove Slovenije poudarjajo njihovo vlogo pri razgradnji organske snovi, kroženju hranil ter povezovanju gliv z drevesi. Za njihovo raznolikost so pomembni predvsem ohranjanje starih dreves, mešanih gozdov in čim manj motenih gozdnih tal.

EU in svet

Odprte prijave za prvi evropski forum o ničelnem onesnaževanju

Evropska komisija je odprla prijave za prvi evropski forum o ničelnem onesnaževanju, ki bo 7. decembra 2026 v Bruslju. Forum bo povezal predstavnike javnih oblasti, gospodarstva, civilne družbe, raziskav ter mest in regij ter predstavil praktične rešitve za čistejši zrak, vodo, oceane in tla. Podjetja, javne institucije in izvajalci projektov lahko svoje uspešne rešitve predstavijo tudi v okviru foruma.

Poročila EU opozarjajo na onesnaževanje voda in potrebo po ukrepanju

Nova poročila o stanju voda v EU kažejo napredek v zadnjih šestih letih, a opozarjajo tudi na vztrajne pritiske zaradi onesnaževanja. Med glavnimi izzivi ostajajo onesnaževanje s hranili in kemikalijami ter posegi, ki spreminjajo naravni tok rek. Poročila poudarjajo potrebo po učinkovitejših ukrepih za izboljšanje stanja voda in krepitev njihove odpornosti.

Vsaka deveta vrsta metulja pred tveganjem izumrtja

Novi evropski Rdeči seznam metuljev opozarja, da bi lahko ena od devetih vrst metuljev v Evropi izumrla. Največje grožnje predstavljajo izguba in degradacija habitatov, intenzivno kmetijstvo, podnebne spremembe ter uporaba pesticidov. Rezultati poudarjajo pomen ohranjanja in obnove habitatov za dolgoročno varstvo metuljev in drugih opraševalcev.

Obnova »ostrigovih grebenov« za bolj zdrava morja

Obnova »ostrigovih grebenov« je pomembna za biotsko raznovrstnost in zdravje morskih ekosistemov. Evropska komisija izpostavlja pomen ostrig, ki s filtriranjem vode izboljšujejo njeno kakovost, njihovi grebeni pa zagotavljajo življenjski prostor številnim morskim organizmom. Obnova teh habitatov je zato pomemben del prizadevanj za obnovo evropskih morij.

Črno morje in varovanje morskega okolja

Na konferenci o Črnem morju 2026 je bil v ospredju pomen sodelovanja pri varovanju morskega okolja in odzivanju na okoljska tveganja. Evropski projekti razvijajo rešitve

za spremljanje onesnaženja, odzivanje ob nesrečah ter večjo odpornost črnomorske regije. Posebna pozornost je namenjena tudi izmenjavi znanja in čezmejnemu sodelovanju pri ohranjanju morskih ekosistemov.

Poročila in publikacije

Komuniciranje znanosti: praktični vodnik za raziskovalke in raziskovalce

Izšel je priročnik za vse, ki želijo znanstvene vsebine približati širši javnosti. Vodnik predstavlja praktične napotke za jasno, razumljivo in učinkovito komuniciranje znanstvenih spoznanj ter spodbujanje radovednosti. Publikacija je dostopna v digitalni obliki pri Univerzitetni založbi Univerze v Mariboru.

Poročilo o spomladanski selitvi sekulj iz Vranje jame v letu 2026

Raziskovalci so spremljali številčnost sekulj in selitveno dinamiko ter ju primerjali s podatki iz let 1996 in 1997. V obdobju monitoringa so zabeležili 3.525 sekulj, kar je bilo bistveno manj kot pred tremi desetletji, vendar raziskava opozarja, da upada ni mogoče neposredno pripisati zmanjšanju celotne populacije.

Strateški načrt za ohranjanje opraševalcev

Strateški načrt za ohranjanje opraševalcev na čezmejnem pilotnem območju Slovenije in Hrvaške določa dolgoročne cilje in ukrepe za izboljšanje stanja divjih opraševalcev ter medonosne čebele. Nastal je na podlagi terenskih raziskav, javnih razprav in analiz v okviru projekta BEE(A)WARE ter je namenjen deležnikom, ki vplivajo na urejanje in rabo prostora.

Priročnik za poslovno povezovanje zasebnih lastnikov gozdov

Priročnik za krepitev poslovnega organiziranja zasebnih lastnikov gozdov predstavlja različne oblike povezovanja za učinkovitejše gospodarjenje in trženje lesa. Predstavljene so zadruge, gospodarske družbe, strojni krožki in skupine proizvajalcev ter njihove prednosti in možnosti sodelovanja. Priročnik je nastal v okviru projekta

MobiLES in je namenjen zasebnim lastnikom gozdov ter drugim deležnikom gozdno-lesne verige.

Napovednik

15. oktober 2026, ob 06.30 uri: Naravovarstveni nadzor in omejitve plovbe, Belokranjska cesta 26, 8340 Črnomelj. Javni zavod Krajinski park Kolpa.

20. oktober 2026, ob 9. uri: Bodoče ujme, naša današnja skrb: Obnova narave in podnebno prilagajanje, Gosposka ulica 15, 1000 Ljubljana. Plan B za Slovenijo, Mreža za prostor, Koalicija za trajnostno prometno politiko.

21. oktober 2026, ob 19 uri: Nemirna tla zahodne Slovenije, Infocenter Triglavska roža Bled Ljubljanska cesta 27, Bled. Triglavski narodni park.

24. oktober 2026, ob 9 uri: Jesenski vodeni pohodi po trasi feldbana 2026, Informacijska točka – Divja bajta v Podroteji, Gregorčičeva ulica 22a, Idrija. Naravni parki Slovenije.

28. oktober 2026, ob 19 uri: Temeljne okoljske spremembe na traviščih v slovenskih Alpah v zadnjih 500 letih in prilagajanje kmetijstva nanje, Infocenter Triglavska roža Bled, Ljubljanska cesta 27, Bled. Triglavski narodni park.

8. november 2026, ob 8. uri: Opazovanje ptic ob Reki Pesnici in jezeru Komarnik, Lenart v Slovenskih goricah. DOPS.

11. november 2026, ob 16 uri: Bioznanost in človek 2026: Kdo bo popravljal svet?, Biotehniška fakulteta, Dvorana prof. dr. Janeza Hribarja, Jamnikarjeva 101, Ljubljana. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

11. november 2026, ob 9 uri: Slovenska naravovarstvena konferenca, Nacionalni inštitut za biologijo, Večna pot 121, Ljubljana. Zavod Republike Slovenije za varstvo narave in Nacionalni inštitut za biologijo.

Narava na kratko

Mesec prostora

Oktobra poteka Mesec prostora, ki letos izpostavlja pomen urejanja prostora za kakovostno, varno in trajnostno bivalno okolje. V okviru programa se zvrstijo različne

aktivnosti, namenjene ozaveščanju o pomenu prostora, njegovem načrtovanju in odgovornem ravnanju z njim. Letošnji Mesec prostora poudarja tudi povezovanje prostorskega načrtovanja z varstvom narave in prilagajanjem na podnebne spremembe.

Kako se prilagajamo podnebnim spremembam

Projekt LIFE4ADAPT razpisuje fotografski natečaj, ki spodbuja razmislek o pomenu ohranjanja narave in odgovornem odnosu do okolja. Udeleženci lahko s fotografijami predstavijo naravo, njeno raznolikost ter svoje doživljanje okolja. Več informacij o natečaju, kategorijah in prijavi je na voljo na spletni strani projekta.

Vračanje »murskega zmaja« v reko Muro

V novi epizodi podkasta Kavč biolog Sani Župec z Inštituta REVIVO predstavlja prizadevanja za ponovno vzpostavitev stabilne populacije avtohtone kečige v reki Muri v okviru mednarodnega projekta LIFE-Boat 4 Sturgeon. Govori o prvi valilnici avtohtonih kečig v Sloveniji, ki je zrasla v Črncih v občini Apače, ter o posebni tehnologiji pretoka vode iz Mure, s katero mladice že od začetka življenja spoznavajo svojo domačo reko.

Morje in varstvo morskih območij

Podkast desetletja oceanov z morsko biologinjo Barbaro Švagelj v drugi epizodi odpira teme upravljanja Krajinskega parka Debeli rtič in odnosa do morja. Pogovor osvetli vplive podnebnih sprememb ter izzive usklajevanja turizma, pomorskega prometa in drugih dejavnosti z varstvom morskega ekosistema. Dotaknejo se tudi vprašanja, kako ohraniti morje za prihodnje generacije.

Cesta gre lahko vedno okoli drevesa, drevo pa ne more iti po cesti

Gost oddaje Prvaki tedna je tudi eden od treh ustanoviteljev Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije ter dolgoletni zagovornik narave. Poleg številnih literarnih del njegov opus vključuje tudi poljudnoznanstvena dela, povezana z naravo in pticami. Njegovo ustvarjanje tako povezuje literaturo, opazovanje narave in prizadevanja za njeno ohranjanje.

Vse večji turistični pritisk in vpliv na Julijski narodni park

V tokratni oddaji Studio ob 17.00 so obravnavali vse večji turistični pritisk na Gorenjsko, Posočje in Julijske Alpe ter njegove posledice za zaščitena in naravovarstveno občutljiva območja. Rekordna turistična sezona je razkrila omejitve infrastrukture, prometne zastoje in okoljske pritiske na območju edinega narodnega parka v Sloveniji. Govorili so o prihodnjem upravljanju obiskovalcev in ukrepih za ohranjanje narave ob pričakovani nadaljnji rasti turizma.

Zaščita rek za življenje

Ob svetovnem dnevu rek (25. september) v projektu LIFE2Rivers opozarjajo na pomen zdravih in povezanih rek za naravo in ljudi. Reke so pomemben življenjski prostor številnih vrst, hkrati pa zagotavljajo vodo, blažijo posledice podnebnih sprememb in povezujejo različne ekosisteme. Ohranjanje in obnavljanje rečnih ekosistemov je zato pomemben del varstva narave.

Reke v vodnem krogu

Podkast Živa reka projekta LIFE2Rivers predstavlja vlogo rek v vodnem krogu ter pojasnjuje, kako reke povezujejo različne dele vodnega sistema. Pogovor osvetli pomen ohranjanja rek in njihovega naravnega delovanja za kroženje vode ter življenje ob in v njih. Dotakne se tudi izzivov, s katerimi se reke soočajo zaradi človekovih posegov in podnebnih sprememb.

Zoogeografske meje Dinarskega krasa pojasnili z genomom jamskih hroščev

Na mednarodni znanstveni konferenci ob prvem mednarodnem dnevu jam in krasa je dr. Slavko Polak predstavil raziskave, ki z genetskimi analizami osvetljujejo izvor in razvoj jamskih hroščev Dinarskega krasa. Molekularna analiza 147 vzorcev je pokazala, da so podzemljarji med najstarejšimi živalskimi skupinami kraškega podzemlja. Predstavitev je ponudila tudi vpogled v pomen Postojnske jame in drobnovratnika za razvoj biospeleologije.

El Niño − podnebni pojav z globalnim vplivom

El Niño je podnebni pojav, pri katerem se površinske vode v tropskem Tihem oceanu močno segrejejo, kar vpliva na vremenske vzorce po vsem svetu. V tokratni epizodi oddaje Ugriznimo znanost pojasnjujejo, kako ga lahko znanstveniki danes zaznajo več mesecev vnaprej in z meritvami ocenijo njegovo moč. Njegovi vplivi se kažejo v

spremenjenih temperaturah, padavinah in vremenskih razmerah na različnih delih planeta.

Polhi – nevidni prebivalci naših gozdov

V oddaji Ugriznimo znanost so s prof. Borisom Kryštufekom predstavili življenje polhov, med najštevilčnejšimi, a najmanj opaznimi prebivalci naših gozdov. Zaradi nočnega načina življenja, bivanja v drevesnih duplih in podzemlju ter dolgega obdobja hibernacije o njih še vedno vemo presenetljivo malo. Raziskovalci so predstavili tudi, kako polhe spremljajo in raziskujejo – od nastavljanja pasti do označevanja z mikročipi.

Izpust risa Fantoma za povezovanje populacij risa

Ris Fantom, ki je bil kot mladič avgusta 2025 najden v Sloveniji, bo po rehabilitaciji izpuščen v naravno okolje Schwarzwalda v Nemčiji. Njegov izpust bo prispeval k povezovanju populacij risa in genetskemu pretoku med njimi ter s tem k dolgoročnemu ohranjanju vrste v Evropi. Preselitev je del mednarodnih prizadevanj za krepitev populacije risa in povezovanje njegovih življenjskih prostorov.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 (LIFE17 IPE/SI/000011) v Sloveniji sofinancirajo Evropska unija v okviru programa LIFE, Ministrstvo za naravne vire in prostor ter partnerji. Za vsebino tega biltena so odgovorni samo avtorji. Ta vsebina ne odraža nujno mnenja Evropske unije. Zato za vsebino in iz nje izhajajočo morebitno uporabo informacij Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje ter Evropska komisija ne prevzemata odgovornosti.

enatura@gov.si | **Odjavi se**